

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2017-03-16

Närvarande: F.d. justitieråden Severin Blomstrand och Annika Brickman samt justitierådet Thomas Bull

Förbud mot utvinning av uran

Enligt en lagrådsremiss den 1 mars 2018 har regeringen (Miljö- och energidepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i miljöbalken,
2. lag om ändring i minerallagen (1991:45).

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunnige Christoffer Sheats.

Förslaget föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslagets syfte

I remissen föreslås en ny bestämmelse som innebär att det inte ska vara möjligt att utvinna uran. Förslaget motiveras inte närmare. Vad som anförs är att det fortfarande är möjligt att få tillstånd till sådan gruvdrift vars huvudsyfte är att utvinna uran och att det därför i lagen bör tas in ett uttryckligt förbud mot att ge tillstånd till uranbrytning.

Lagrådet noterar till en början att – enligt uppgift i remissen – någon uranbrytning inte förekommer i Sverige. Vidare redovisas i remissen lagregleringar som innebär att uranbrytning kräver tre separata tillstånd, beslutade enligt miljöbalken, minerallagen och kärntekniklagen. Det framhålls också att ett tillstånd kräver att kommunen tillstyrker.

Mot den angivna bakgrunden är det svårt att se vad remissens lagförslag tillför till den reglering som redan finns. Lagrådet saknar underlag för att bedöma om den föreslagna lagregleringen behövs (jfr 8 kap. 22 § 4 regeringsformen).

Beträffande förslagets enskildheter har Lagrådet följande synpunkter.

Förslaget till lag om ändring i miljöbalken

9 kap. 6 i §

Enligt paragrafen får tillstånd inte ges till gruvdrift eller gruvanläggning för brytning, provbrytning, bearbetning eller fysikalisk eller kemisk anrikning av uranhaltigt material som ska prövas av regeringen enligt 17 kap. 1 § 1 miljöbalken. Det föreslagna förbudet begränsas alltså med en hänvisning till en bestämmelse som före-

skriver att regeringen ska pröva tillåtligheten av sådan uranutvinning som remissen avser att förbjuda.

Det är inte rimligt att regeringen ska pröva tillåtligheten av en verksamhet som aldrig kan få tillstånd. Förbudsbestämmelsen bör formuleras om så att det direkt framgår att tillstånd endast får ges till verksamheter som prövas av Strålsäkerhetsmyndigheten enligt 16–19 §§ förordningen (1984:14) om kärnteknisk verksamhet eller som är undantagna från tillståndsplikt enligt 4-15 a §§ i den förordningen eller enligt Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter. Lagrådet förordar också att 17 kap. 1 § 1 miljöbalken ändras så att uranutvinning som ska omfattas av förbudet inte ska tillåtlighetsprövas av regeringen.

Det föreslagna förbudet sammanhänger med bestämmelserna om straff i miljöbalken. Den som bryter mot bestämmelser i balken om nödvändiga tillstånd kan sålunda komma att straffas. Av författningskommentaren till den föreslagna regeln framgår att inte all brytning, provbrytning m.m. där uranhaltigt material förekommer är förbjuden, utan endast sådan där syftet är att använda uranets fissila egenskaper (s. 21). Detta väsentliga undantag från vad som utgör en straffbar gärning framgår inte av lagtexten. Regleringen bör inte utformas så att straffansvaret blir mer vidsträckt än som är avsett.

Lagrådet anser därför att den i författningskommentaren angivna begränsningen ska komma direkt till uttryck i paragrafen.